

เวชระเบียนสัตว์ป่วย
Veterinary Medical Record

รองศาสตราจารย์ ดร.แสงเทียน อยู่เถา

เวชระเบียนสัตว์ป่วย

Veterinary Medical Record (VMR)

สงวนลิขสิทธิ์

เวชระเบียนสัตว์ป่วย

รองศาสตราจารย์ ดร.แสงเทียน อยู่เถา

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

เวชระเบียนสัตว์ป่วย

แสงเทียน อยู่เถา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงเทียน

มหาวิทยาลัย, 2564. 310 หน้า.

พิมพ์ครั้งที่ 3.

1. เวชระเบียน. 2. เวชระเบียนสัตว์ป่วย

I. แสงเทียน อยู่เถา

พิมพ์ครั้งที่ 3

จำนวนพิมพ์ (ไม่ระบุจำนวนจากการจัดพิมพ์ออนไลน์)

พิมพ์ที่ สำนักพิมพ์แสงเทียน

25/25 B048 อาคารชุด มหาวิทยาลัยมหิดล

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

จัดพิมพ์โดย สำนักงานวิจัยบูรณาการ

คำนิยม

เมื่อครั้งที่ท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.แสงเทียน อยู่เถา ได้ติดต่อกระผมเพื่อขอ สัมภาษณ์ในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์ในการดำเนินการวิจัยเรื่องเวชระเบียนทาง สัตวแพทย์นั้น กระผมมีความรู้สึกยินดี เป็นอย่างยิ่ง ที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านเวชระเบียนทาง การแพทย์ให้ความสนใจในกิจกรรมการทำเวชระเบียนสัตว์ป่วยในสถานพยาบาลสัตว์ต่าง ๆ ซึ่งมีการดำเนินการจัดทำเวชระเบียนสัตว์ป่วยอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้จุดประสงค์หลักใน การจัดทำเวชระเบียนสัตว์ป่วยนั้น ก็เพื่อเป็นการบันทึกข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับตัวสัตว์ รวมถึงรายละเอียดการรักษาที่สัตวแพทย์ได้ดำเนินการไปแล้ว หากแต่เมื่อพิจารณาให้ดี แล้ว จะพบว่าสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ได้จากการจัดทำเวชระเบียนอย่างมีประสิทธิภาพคือ ข้อมูลจากการให้บริการทางการแพทย์ ที่มีการสะสมมากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไปนั้น ถือว่าเป็น สิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง หากมีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในอนาคต อาทิ ใช้ในการพัฒนา คุณภาพการปฏิบัติงาน ใช้ในการพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือใช้ประโยชน์ในเชิง พานิชย์ต่าง ๆ เป็นต้น

ดังนั้นเมื่อท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.แสงเทียน อยู่เถา ได้กรุณานิพนธ์หนังสือ เรื่องเวชระเบียนสัตว์ป่วยในครั้งนี้ กระผมจึงเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อสัตวแพทย์และ บุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ที่จะมีความรู้ความเข้าใจต่องานด้านเวชระเบียนมากขึ้น เมื่อได้อ่านหนังสือเล่มนี้ และสามารถนำความรู้ที่ได้นี้ ไปใช้ในการพัฒนางานเวชระเบียน ในหน่วยงานของแต่ละท่านได้อย่างแท้จริง เนื่องจากเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ ได้ครอบคลุม ถึงหลักวิชาการด้านเวชระเบียน และรายละเอียดที่สำคัญต่าง ๆ รวมถึงประเด็นปัญหาที่พบ จากการดำเนินการด้านเวชระเบียนสัตว์ป่วย ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยของท่าน อาจารย์เอง ทำให้ผู้อ่านสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหา เหล่านี้ได้อีกด้วย

กระผมเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา
งานเวชระเบียนสัตว์ป่วยให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น จนนำไปสู่การสร้างข้อมูลที่มีคุณค่าสามารถ
นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในแง่มุมต่าง ๆ ได้ในอนาคต นอกจากนี้ยังถือได้ว่าหนังสือเวช
ระเบียนสัตว์ป่วยนี้เป็นผลงานที่เกิดจากการบูรณาการข้ามศาสตร์ (Transdisciplinary) ตาม
แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว (One Health) ที่มุ่งหวังให้เกิดสุขภาวะของมนุษย์ สัตว์ และ
สิ่งแวดล้อมนั่นเอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นายสัตวแพทย์วิวัฒน์ วิริยะรัตน์

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำนำ

หนังสือเวชระเบียนสัตว์ป่วยเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการบูรณาการศาสตร์ระหว่าง วิชาการด้านเวชระเบียนศาสตร์และการจัดการเวชสารสนเทศ กับศาสตร์ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง วิชาการทางด้านสัตวแพทยศาสตร์ก็มีความเกี่ยวข้องกับประวัติการจัดเก็บข้อมูล เพื่อการป้องกัน และการรักษาพยาบาลสัตว์ป่วย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับงานทางด้านเวชระเบียนอย่างชัดเจน จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาค้นคว้าและการสร้างงานวิชาการด้านเวชระเบียนสัตว์ป่วยที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาจัดทำเป็นหนังสือเล่มแรก ซึ่งจะได้เสนอให้ผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานทางด้านเวชระเบียน ได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการดำเนินการเกี่ยวกับเวชระเบียนสัตว์ป่วยมากขึ้น รวมถึงผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานทางด้านสัตวแพทยศาสตร์ จะได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเวชระเบียนมากขึ้น

การพัฒนาความรู้ทางวิชาการด้านเวชระเบียนสัตว์ป่วยเป็นส่วนหนึ่งของการบูรณาการเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางสุขภาพที่จะต้องมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตามแนวคิดของสุขภาพหนึ่งเดียว (One Health) ที่จะต้องบูรณาการระหว่างสุขภาพคน สุขภาพสัตว์ป่วย และสุขภาพที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หนังสือเวชระเบียนสัตว์ป่วยก็เป็นส่วนหนึ่งในการบูรณาการศาสตร์เพื่อการพัฒนาตามแนวคิดดังกล่าว และจะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขต่อไปในอนาคต

รองศาสตราจารย์ ดร.แสงเทียน อยู่เถา

สารบัญ

	หน้า
คำนิยาม	ก
คำนำ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ช-ซ
ความรู้พื้นฐานทางเวชระเบียน	10-18
การบันทึกเวชระเบียนผู้ป่วยในโรงพยาบาลทั่วไป	19-48
หลักการพื้นฐานเวชระเบียนสัตว์ป่วย	49-56
ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์	57-69
มาตรฐานโรงพยาบาลสัตว์	70-78
การเรียนการสอนและเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพการสัตวแพทย์	79-88
การดำเนินการข้อมูลเวชระเบียนสัตว์ป่วย	89-97
รายละเอียดในเวชระเบียนสัตว์ป่วย	98-127
เวชระเบียนสัตว์ของหน่วยงานปศุสัตว์	128-142
ข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการด้านเวชระเบียนสัตว์ป่วย	143-159
ปัญหาการดำเนินการด้านเวชระเบียนสัตว์ป่วย	160-184
เวชระเบียนสัตว์ป่วยกับเวชระเบียนผู้ป่วย	185-190
ความต้องการในการดำเนินการเวชระเบียนสัตว์ป่วย	191-197
แนวทางการจัดทำระบบเวชระเบียนสัตว์ป่วย	198-214
บทสรุปการดำเนินการข้อมูลในเวชระเบียนสัตว์ป่วย	215-245
บรรณานุกรม	246-249
ดัชนีคำ	250-259
ภาคผนวก	260-288
ประวัติผู้เขียน	289-292

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ตัวอย่างการลงการวินิจฉัยของเวชระเบียนผู้ป่วย	54
ภาพที่ 2 ฟังการดำเนินการกรณีสัตว์ป่วยยังไม่มีประวัติ (สัตว์ป่วยใหม่)	91
ภาพที่ 3 ฟังการดำเนินการกรณีสัตว์ป่วยมีประวัติแล้ว (สัตว์ป่วยเก่า)	92
ภาพที่ 4 ตัวอย่างฟังการดำเนินการเวชระเบียนสัตว์ป่วย โรงพยาบาล สัตว์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน	95
ภาพที่ 5 แสดงรายละเอียดของหมายเลขและตัวอักษรบนเบอร์หู	142
ภาพที่ 6 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย แบบกรอกสำหรับนำ สัตว์เข้ารับการตรวจรักษาทั้งสัตว์ป่วยใหม่ และสัตว์ป่วยเก่า กรณีลี้ม บัตร	261
ภาพที่ 7 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ใบกรอกสำหรับนำ สัตว์เข้าตรวจครั้งแรก	262
ภาพที่ 8 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ปกแฟ้มเวชระเบียน	
ภาพที่ 9 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ประวัติสุขภาพสัตว์ ด้านในปกแฟ้มเวชระเบียนสัตว์ป่วย	263
ภาพที่ 10 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ใบบันทึกการตรวจ สัตว์ป่วย	264
ภาพที่ 11 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ใบบันทึกการผ่าตัด สัตว์ป่วย	265
ภาพที่ 12 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ใบส่งตัวและแจ้ง ผลการรักษาสัตว์ป่วย	266
ภาพที่ 13 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ใบขอข้อมูลสำคัญการ ตรวจสัตว์ป่วย	267

ภาพที่ 14 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ใบซื้อขายสำหรับสัตว์ป่วย	268
ภาพที่ 15 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ในแสดงประวัติสุขภาพสัตว์ป่วย	269
ภาพที่ 16 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ใบแสดงข้อมูลสัตว์ป่วย	270
ภาพที่ 17 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ใบข้อมูลการบริการรักษาสัตว์ป่วย	271
ภาพที่ 18 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ใบข้อมูลการบริการรักษาสัตว์ป่วย (ต่อ)	272
ภาพที่ 19 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย แบบประเมินค่ารักษาพยาบาลสัตว์ป่วย	273
ภาพที่ 20 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ใบส่งตรวจห้องอัลตราซาวด์	274
ภาพที่ 21 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียน ใบส่งตรวจห้องรังสี	275
ภาพที่ 22 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วย ใบยินยอมให้สัตว์พักรักษาเป็นสัตว์ป่วยใน	276
ภาพที่ 23 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียน ใบส่งสัตว์ป่วย	277
ภาพที่ 24 ตัวอย่างแบบฟอร์มทะเบียนสัตว์	278
ภาพที่ 25 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนบัตรประจำตัวสัตว์ของหน่วยงานปศุสัตว์	279
ภาพที่ 26 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสุขภาพสัตว์ของหน่วยงานปศุสัตว์	280
ภาพที่ 27 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนเกี่ยวกับการรายงานผลตรวจห้องปฏิบัติการ	281
ภาพที่ 28 ตัวอย่างแบบฟอร์มเวชระเบียนสัตว์ป่วยนอก	282
ภาพที่ 29 ตัวอย่างด้านหน้างานเวชระเบียนสัตว์ป่วย	283

ภาพที่ 30 ตัวอย่างรูปแบบปกและการให้หมายเลขในเวชระเบียนสัตว์ป่วย	284
ภาพที่ 31 ตัวอย่างแสดงขั้นตอนและฟอร์มสำหรับกรอกเวชระเบียนสัตว์ป่วยและแบบฟอร์มการบันทึกข้อมูลในเวชระเบียนสัตว์ป่วยในที่พักค้างในโรงพยาบาล	285
ภาพที่ 32 ตัวอย่างแฟ้มเวชระเบียนสัตว์ป่วย	286
ภาพที่ 33 ตัวอย่างแผ่นเตอร์จัดทำเวชระเบียนและการจัดเก็บแฟ้มเวชระเบียนสัตว์ป่วย	287

ความรู้พื้นฐาน ทางเวชระเบียน

ความหมายเวชระเบียน

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความหมายนั้น มีผู้ได้ให้ความหมายของคำว่าเวชระเบียนไว้พอสังเขปดังนี้ เวชระเบียน เป็นบันทึกของแพทย์ และบุคลากรทางการแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยมีความสำคัญในการเป็นเอกสารบันทึกความเจ็บป่วยในอดีตเพื่อใช้ดูแลรักษาผู้ป่วยต่อเนื่อง เป็นเอกสารที่บันทึกข้อมูลที่สำคัญและสิ่งที่ได้ปฏิบัติงานไป เป็นข้อมูลเพื่อนำมาคิดค่าสถิติต่าง ๆ เป็นเอกสารประกอบการเบิกจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลจากทางหน่วยงานรัฐหรือบริษัทประกันชีวิต และเป็นพยานเอกสารในทางกฎหมาย (ณัฐ ตันศรีสวัสดิ์, 2547) ส่วนความหมายดั้งเดิมที่อาจารย์แพทย์ด้านเวชระเบียนได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า หมายถึงการรวบรวมข้อเขียนหรือบันทึกที่เกี่ยวกับการเจ็บป่วย เป็นข้อมูลที่บันทึกเกี่ยวกับการรักษาผู้ป่วยที่โรงพยาบาล คลินิก หรือสถานอนามัย เวชระเบียนนั้นเป็นบันทึกขบวนการทุกอย่างที่จัดกระทำกับผู้ป่วยซึ่งข้อมูลนั้น ๆ ควรจะต้องประกอบด้วยประวัติการเจ็บป่วยในอดีตรวมทั้งความคิดเห็น การค้นหา สืบสวน ผลทางห้องปฏิบัติการและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสุขภาพของผู้ป่วย เวชระเบียนเป็นเอกสารที่อาจมีหลายขนาดหลายรูปแบบ และหลายข้อมูล โดยการบันทึกของหลายบุคคลในหลาย ๆ วิธีการ แต่ตามรูปลักษณะทั่วไปแล้ว เวชระเบียนจะประกอบด้วยจำนวนแผ่นกระดาษ หรือบัตร ซึ่งอาจจะบรรจุอยู่ในแฟ้มหรือซองและยังนำสมัยมากไปกว่านี้ก็จะบันทึกในคอมพิวเตอร์หรือบันทึกลงแผ่นกระดาษแล้วถ่ายไว้ในไมโครฟิล์มก็ได้ (สมพร เอกรัตน์, 2537) ส่วนความหมายที่อ้างอิงมาจากผู้เชี่ยวชาญในประเทศและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปเนื่องจากอาจารย์แพทย์ได้เวชระเบียนได้นำอําสารเกี่ยวกับการบริหารงานเวชระเบียนจาก Huffman ซึ่งเป็นนักวิชาการด้านเวชระเบียนที่ได้รับการยอมรับท่านหนึ่งมาอ้างอิงและใช้ในการเรียนการสอนมาโดยตลอดโดยท่านได้ให้ความหมายว่า เวชระเบียน หมายถึง การรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสุขภาพของผู้ป่วยและประวัติสุขภาพรวมถึงประวัติการเจ็บป่วยในอดีตและในปัจจุบันและการรักษาซึ่งจดบันทึกไว้โดยแพทย์ผู้ดูแล เวชระเบียนจะต้องบันทึกตามเวลาที่ศึกษาดูแลผู้ป่วย